

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/678/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1614208910
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Valéria Kleinová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1614208910.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľky: V. B. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. R. XXX, zast. advokátkou JUDr. Vladimírou Hrebíkovou, so sídlom Duklianskych hrdinov 2946/6, Malacky, proti odporcovi: V. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. X, X., o nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie odporcu proti uzneseniu Okresného súdu Malacky zo dňa 25. augusta 2014, č.k. 5C 336/2014-25, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa nariadil predbežné opatrenie, ktorým odporcovi uložil povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky v období od 01.08.2014 do 31.07.2016 sumou 200,- eur mesačne, a to vždy do 10-teho dňa každého kalendárneho mesiaca v roku vopred počnúc dňom doručenia uznesenia, pod stratou výhody splátok, ďalej zaplatiť navrhovateľke sumu 2.183,- eur do troch dní od doručenia uznesenia, a nahradiť navrhovateľke trovy konania, spočívajúce v súdnom poplatku v sume 33,- eur, a trovy právneho zastúpenia v sume 490,76 eur, do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 74 ods. 1, § 75 ods. 1 a § 102 ods. 1 O.s.p., a ust. § 74 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, keď sa (zrejme) s návrhom navrhovateľky na nariadenie predbežného opatrenia stotožnil. Uviedol, že z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a listinných dôkazov zistil, že navrhovateľka sa domáhala nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by súd zaviazal odporcu na poskytnutie zabezpečenia výživného pre ňu ako nevydatú matku a pre dieťa, a na príspevok na úhradu jej nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom, dôvodiac tým, že s odporcom udržiavala od októbra 2013 do januára 2014 intímny vzťah, následkom čoho zostala v priebehu mesiaca december 2013 gravidná. O otcovstve odporcu k jej dieťaťu nemá pochybnosti, hoci odporca vykonanie prenatálnych testov otcovstva počas jej gravidity odmietol. Navrhovateľka je vzhľadom na rizikóvu graviditu od 07.01.2014 práceneschopná, poberá dávky v priemernej sume 80,- eur mesačne, pričom po narodení dieťaťa jej nevznikne nárok na materský príspevok, nakoľko nespĺňa podmienky stanovenej dĺžky zamestnania podľa osobitných predpisov. V súčasnosti je teda odkázaná na finančnú pomoc zo strany svojich rodičov. Uviedol, že navrhovateľka v návrhu presne vyčíslila náklady spojené s tehotenstvom, pôrodom, ako aj náklady potrebné na zabezpečenia výbavičky pre dieťa. Za účelom posúdenia dôvodnosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia sa oboznámil s listinnými dôkazmi, a to výpisom z obchodného registra firmy Wellcon Trade s.r.o., kde je jedným z konateľov odporca, potvrdením navrhovateľky o dočasnej pracovnej neschopnosti, potvrdeniami a rozhodnutím Sociálnej poisťovne, zoznamom jednorazových príspevkov, dokladmi o zakúpení rôznych pomôcok pre dieťa ako aj pre navrhovateľku, kópiami ultrazvukového vyšetrenia a tehotenským preukazom. V odôvodnení svojho rozhodnutia následne podrobne vysvetlil predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia podľa Občianskeho súdneho poriadku. Dospel potom k záveru, že podmienky pre nariadenie požadovaného predbežného opatrenia boli naplnené. Uviedol, že po vecnom a právnom zhodnotení skutočností, vyplývajúcich z obsahu spisu, mal za to, že navrhovateľka preukázala dostatočne základné predpoklady na nariadenie predbežného opatrenia, preto jej návrhu v celom rozsahu vyhovel.

O trovách konania rozhodol na základe ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcu zaviazal na náhradu trov právneho zastúpenia navrhovateľky v celkovej výške 490,76 eur za dva úkony právnej služby vo výške tarifnej odmeny 237,34 eur za jeden úkon (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie žaloby na súd), spolu s režijným paušalom 2 x 8,04 eur.

Uviedol, že ďalšie trovy konania predstavuje suma 33,- eur vyplývajúca zo Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb., položky 1 písm. c), súdny poplatok z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Keďže navrhovateľka je v konaní od súdnych poplatkov oslobodená v zmysle § 4 ods. 2 písm. f) zákona č. 71/1992 Zb., zaviazal na úhradu súdneho poplatku odporcu podľa ust. § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb..

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie odporca, ktorý ho žiadal zrušiť a nariadiť vo veci pojednávanie. Namietal, že sa necíti byť otcom dieťaťa navrhovateľky, dôvodiac tým, že to pre jeho zdravotné problémy (strelné poranenie) pravdepodobne nie je ani objektívne možné. Poukázal tiež na to, že v období od októbra 2013 do januára 2014 udržiavala navrhovateľka intímny pomer aj s inými mužmi, okrem iného s Q. F. a tiež jemu neznámymi osobami počas oslavy nového roka v decembri 2013. Skutočnosť, že by mal byť otcom dieťaťa navrhovateľky považoval za ničím nepodložené domnienky navrhovateľky. Podľa jeho názoru tiež navrhovateľka výrazným spôsobom prispela k vlastnej rizikovej gravidite, nakoľko pred ňou užívala lieky, ktoré ako možnú kontraindikáciu uvádzajú rizikové tehotenstvo, o čom vedela. Zvýšenú možnosť rizikového tehotenstva považoval za pravdepodobnú i vzhľadom na to, že navrhovateľka bola aktívnym užívateľom rôznych drog. Namietal tiež, že zo záznamov z vyšetrení, založených v spise nie je zrejmé kto bol vlastne vyšetrený a vyšetrená osoba sa prvýkrát dozvedela o svojej gravidite 07.05.2014. Nesúhlasil ani s výdavkami, uvádzanými navrhovateľkou, keď rozporoval, že táto reálne podložila blokmi výdavky len vo výške 497,45 eur a podľa jeho názoru ani tieto sama nezaplatila. Ďalšie ňou uvádzané sumy považoval za veľmi nadhodnotené a ničím nepodložené. Ohľadom svojich majetkových pomerov uviedol, že je síce spoločníkom v spoločnosti Wellcon Trade, s.r.o., ktorá však nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, preto z nej nemá žiadny príjem. Je nezamestnaný, bezdomovec, a žije z časti u priateľky, a z časti u rôznych kamarátov. Nevlastní žiadny hmotný ani nehmotný majetok a zdravotné poistenie za neho platí matka. Namietal tiež výšku trov právneho zastúpenia.

K odvolaniu odporcu sa písomne vyjadrila navrhovateľka, ktorá poprela že by v rozhodnom období udržiavala alebo mala intímny vzťah s niekým iným ako odporcom. S Q. F. ukončila intímny vzťah v polovici októbra 2013. Uviedla, že jej rizikové tehotenstvo nebolo spôsobené liekmi, keďže sa práve za týmto účelom zúčastnila vyšetrenia z ktorého vyplynulo, že lieky ktoré v minulosti užívala, neoplývali na jej tehotenstvo ani na plod. Nie je užívateľkou drog, a vyjadrenia odporcu v odvolaní považovala za klamstvá. Uviedla, že i keď odporca nie je zamestnaný, neznamená to, že nie je zárobkovo činný, keď sa vo veľkej miere venuje hazardným hrám. Podľa jej názoru, i keď je nezamestnaný, peniaze má, keďže finančne podporuje svoju priateľku a jej dieťa. Nepovažovala za pravdivé ani tvrdenie odporcu, že nie je otcom jej dieťaťa, keďže nemôže mať deti, a v tejto súvislosti poukázala na to, že hneď po nej otehotnela aj priateľka odporcu. Čo sa týka jej výdavkov potvrdila, že všetky bloky za nákupy nemá, keďže nevedela, že si ich má odkladať. Poukázala však na to, že všetky veci, ktoré zakúpila, boli potrebné a nevyhnutné.

Odvolací súd vec prejednal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., oboznámil sa s obsahom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a listinnými dôkazmi, a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa ust. § 74 ods. 1 Zákona o rodine, otec dieťaťa, za ktorého matka dieťaťa nie je vydatá, je povinný najdlhšie po dobu dvoch rokov, najneskôr odo dňa pôrodu prispievať matke primerane na úhradu jej výživy a poskytnúť jej príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom.

Podľa ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže na návrh tehotnej ženy uložiť mužovi, ktorého otcovstvo je pravdepodobné, aby poskytol vopred sumu potrebnú na zabezpečenie jej výživy podľa odseku 1, príspevok na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom a sumu potrebnú na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by žene patrila materská dovolenka podľa osobitného predpisu.

Odvolačný súd k predloženému spisu zistil, že navrhovateľka podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa podľa ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine domáhala vydania rozhodnutia, ktorým súd uloží odporcovi povinnosť prispievať na jej výživu v období od 01.08.2014 do 31.07.2016 sumou 200,- eur mesačne, vždy do 10 dňa každého kalendárneho mesiaca roku vopred počnúc dňom doručenia uznesenia, pod stratou výhody splátok, ďalej povinnosť zaplatiť jej sumu 2.183,- eur do troch dní od doručenia uznesenia, a nahradiť jej trovy konania v sume 490,76 eur. Z návrhu navrhovateľky vyplýva, že v čase jeho podania bola navrhovateľka tehotná, pričom ako otca dieťaťa, ktoré sa jej má narodiť, označila odporcu dôvodiac tým, že od októbra 2013 mala intímny pomer výlučne s ním. Odporca svoje otcovstvo popiera s poukazom na svoju neplodnosť. Od ukončenia ich vzťahu v januári 2014 s ňou odporca nekomunikuje, počas jej gravidity sa odmietol podrobiť prenatalnému testu otcovstva, žiadnym spôsobom ju nepodporuje, a z tohto dôvodu je odkázaná na finančnú pomoc zo strany jej rodičov. Vzhľadom na rizikové tehotenstvo bola od 07.01.2014 práceneschopná. Po narodení dieťaťa jej nevznikne nárok na materský príspevok po dobu 6 mesiacov, keďže nespĺňa podmienky stanovenej dĺžky zamestnania podľa osobitného predpisu. Uviedla, že po dobu troch rokov veku dieťaťa bude poberať len rodičovský príspevok 204,20 eur mesačne, z čoho nie je možné uspokojiť jej nevyhnutné potreby, pričom sa nebude môcť z dôvodu nepretržitej opatery dieťaťa ani zamestnať. Preto požaduje od odporcu na primerané zabezpečenie svojej výživy po dobu dvoch rokov čiastku 4.800,- eur, ktorú žiada uhrádzať v splátkach po 200,- eur mesačne. V návrhu špecifikovala svoje náklady spojené s tehotenstvom (v celkovej výške 1.246,- eur, z čoho suma pripadajúca na odporcu je polovica, teda 623,- eur), náklady spojené s pôrodom (v celkovej výške 421,- eur, z čoho suma pripadajúca na odporcu je polovica, teda 210,- eur), a náklady potrebné na zabezpečenie výbavičky pre dieťa, ku ktorým je potrebné prihladiť pri určovaní výšky výživného na dieťa počas zákonom stanovenej doby. Sumu 1.350,- eur (150,- eur mesačne) požadovaného výživného na dieťa odôvodnila práve nákladmi na výbavičku ako i jej dôvodnosťou, keďže ide o sumu potrebnú na zabezpečenie výživy dieťaťa počas 9-tich mesiacov, teda počas doby, ktorej by osamelej matke patrila materská dovolenka podľa Zákonníka práce. Svoj návrh zdôvodnila právne ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine, keď mala za to, že toto ustanovenie, ktoré pojednáva o zabezpečení tehotnej ženy do budúcnosti zo strany pravdepodobného otca, je výnimočným a osobitným typom predbežného opatrenia, na ktorý sa nevzťahujú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Vo veci navrhla dokazovanie výsluchom účastníkov a oboznámením ňou k návrhu pripojených listinných dôkazov.

Súd prvého stupňa posúdil návrh navrhovateľky ako návrh na nariadenie predbežného opatrenia, a rozhodol o ňom bez toho, aby návrh zaslal odporcovi na vyjadrenie, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, a svoje rozhodnutie odôvodnil (keď sa zrejme s návrhom stotožnil), aplikujúc ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, týkajúce sa procesnej úpravy predbežných opatrení, ktorých použitie však pri rozhodovaní o návrhu podľa ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine neprichádza do úvahy vzhľadom na osobitosť právnej úpravy, danej Zákonom o rodine. Odvolačný súd potom dospel po preskúmaní napadnutého uznesenia k záveru, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, keď nepoužil správny právny predpis, resp. z časti aj správny právny predpis použil, ale nesprávne ho aplikoval, z čoho vzniklo i ďalšie jeho pochybenie, keď vo veci nariadil predbežné opatrenie napriek tomu, že o nárokoch tehotnej ženy voči pravdepodobnému otcovi jej dieťaťa podľa ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine sa rozhoduje, i keď vo zvláštnom režime pripomínajúcom rozhodnutie o predbežnom opatrení, v podstate vo veci samej, a to podľa zaužívanej súdnej praxe buď uznesením alebo rozsudkom (v súčasnosti sa právna teória prikláňa skôr k rozhodovaniu uznesením). Ide o rozhodnutie, ktoré sa svojím charakterom síce podobá predbežným opatreniam podľa ust. § 74 a nasl. O.s.p., tieto ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku naň však nedopadajú, keď napr. naliehavosť úpravy nemusí byť skúmaná, pretože vyplýva priamo zo zákona. Skutočnosť, že ide o (i keď predbežné) rozhodnutie vo veci samej je zrejme i z toho, že neprichádza do úvahy uloženie lehoty na podanie návrhu vo veci samej, pretože nároky, ktoré boli alebo budú podľa ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine priznané, sa považujú za definitívne priznané, a ako také môžu byť samostatne realizované, a spravidla sa už ďalšie konanie o nárokoch podľa ust. § 74 ods. 1 Zákona o rodine nepredpokladá.

Z uvedeného dôvodu považuje odvolačný súd za potrebné zdôrazniť, že výrok rozhodnutia o návrhu podľa ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine bude pri vyhovení návrhu znieť na plnenie, a nie na nariadenie predbežného opatrenia. Rozhodnutie musí byť tiež odôvodnené tak, aby bolo z jeho odôvodnenia možné zistiť, na základe akých dôkazov alebo úvah súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhovateľkou označený odporca je pravdepodobným otcom jej dieťaťa, a tiež, z čoho vychádzal pri uložení povinnosti

odporcovi uhradiť nároky žalované navrhovateľkou v konkrétnej, priznanej výške. Rovnaká povinnosť odôvodniť rozhodnutie platí aj v prípade zamietnutia návrhu.

Odvolačný súd považuje na vysvetlenie problematiky za potrebné uviesť, že zmyslom ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine je chrániť nároky tehotnej nevydatej matky na zabezpečenie jej výživy a výživy dieťaťa voči mužovi, ktorého otcovstvo ešte nie je určené, je však pravdepodobné. V tomto konaní sa nezisťuje, či je alebo nie je označený muž otcom dieťaťa, zisťuje sa len, či je jeho otcovstvo pravdepodobné. Preto bude úlohou súdu prvého stupňa ustáliť, či odporca súložil s navrhovateľkou v dobe rozhodnej pre narodenie dieťaťa. Ak by došlo k určeniu otcovstva, nemožno nárok podľa ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine priznať. Kým otcovstvo nie je určené, môže súd na návrh tehotnej nevydatej matky priznať tejto matke príspevok na jej výživu, príspevok na náhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom, a tzv. „preddavok“ na výživu dieťaťa za obdobie, počas ktorého by matke patrila materská dovolenka v zmysle Zákonníka práce, v rámci ktorého možno uplatniť aj náhradu nákladov na detskú výbavičku, ktorá je nárokom dieťaťa. Pri posudzovaní navrhovateľkou uplatnených nárokov na príspevok bude súd prvého stupňa vychádzať z nákladov, ktoré bolo potrebné vynaložiť na výživu tehotnej ženy, a na výdavky spojené s tehotenstvom a pôrodom, a z predpokladaných nákladov, ktoré bude potrebné vynaložiť na výživu matky a na výživu dieťaťa.

Nakoľko osobitná povaha konania o nárokoch uplatnených podľa ust. § 74 ods. 2 Zákona o rodine vyžaduje, aby súd prvého stupňa v rozhodnutí súčasne rozhodol i o trovách konania, postupoval súd prvého stupňa správne, ak o trovách konania rozhodol. Po preskúmaní napadnutého výroku o trovách konania však odvolací súd zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nebolo správne. Je síce namieste pri plnom úspechu navrhovateľky tejto priznať podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. náhradu trov právneho zastúpenia, nemožno jej však priznať náhradu trov konania, spočívajúcich v súdnom poplatku v sume 33,- eur, nakoľko súdny poplatok (naviac súdom prvého stupňa určený v nesprávnej výške) nezaplatila. Ako správne uviedol súd prvého stupňa, je navrhovateľka v tomto konaní od súdnych poplatkov oslobodená v zmysle § 4 ods. 2 písm. f) zákona č. 71/1992 Zb.. V prípade jej úspechu v konaní bude potom úhradu súdneho poplatku, určeného v správnej výške, znášať voči štátu (a nie navrhovateľke) odporca podľa ust. § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., za predpokladu, že nebude v čase rozhodovania od súdneho poplatku oslobodený. V prípade neúspechu od poplatku oslobodenej navrhovateľky v konaní, sa súdny poplatok nevyberie.

So zreteľom na vyššie uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil, a vec mu podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vrátil na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (ust. § 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.